

**Právne novinky
september 2024**

**Právne novinky
september 2024**

Úvod

Vážení klienti, kolegovia,

v uplynulom období spomedzi všetkých legislatívnych zmien bezpochyby najviac zarezonoval súbor zákonov označených ako tzv. konsolidačný balíček. My sme sa preto bližšie pozreli na jednu z noviniiek, ktorú zavádza. Je ňou nová transakčná daň.

V detailnom článku Vám tiež prinášame odborný pohľad na to, ako sa nedávna novela Trestného zákona dotkne prebiehajúcich konaní.

V legislatívnom procese je tiež návrh novely katastrálneho zákona, ktorý, pokiaľ bude schválený v tomto znení, upraví spôsob zverejňovania niektorých údajov na listoch vlastníctva.

Prinášame Vám aj prehľad aktuálnych rozhodnutí SD EÚ vo veciach ochrany osobných údajov. Záverom sme nevynechali ani pracovnoprávne vzťahy, ktorým sa aktuálne, trochu netradične, venuje Protimonopolný úrad SR.

Obsah

- ❑ Daň z finančných transakcií
- ❑ Zadanie zákazky druhému v poradí
- ❑ Novela zákona o katastri nehnuteľností
- ❑ Uloženie doživotného zákazu viesť motorové vozidlo po spôsobení dopravnej nehody pod vplyvom návykovej látky, s následkom smrti, nie je v súlade s Ústavou SR
- ❑ Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania; 1. časť: Zmena zákona
- ❑ Ochrana osobných údajov v rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ z 4. októbra 2024
- ❑ Zákaz kartelových dohôd na trhu práce podľa Protimonopolného úradu SR

Daň z finančných transakcií

1

Ako súčasť tzv. konsolidačného balíčka schválila Národná rada SR nový **zákon o dani z finančných transakcií a o zmene a doplnení niektorých zákonov**, ktorý sa dotkne tak všetkých podnikateľských subjektov na Slovensku, ako aj iných právnických osôb (napr. občianskych združení).

Transakčná daň sa tak s účinnosťou od 1. januára 2025 dotkne všetkých bežných platieb právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ako sú výplaty miezd, úhrady faktúr či výbery hotovosti z bankomatu alebo banky.

2

Ideálnym spôsobom úhrady peňažných záväzkov sa stane platba kartou, nakoľko na takéto platby sa transakčná daň vzťahovať nebude. Daňovník bude povinný „len“ uhrádzať ročný poplatok za užívanie karty v sume 2 eurá.

Daň z finančných transakcií

3

Avšak platobná operácia kartou, ktorou je **výber finančných prostriedkov v hotovosti**, sa bude zdaňovať sadzbou **0,8 %** zo základu dane (zo sumy finančných prostriedkov odpísaných z účtu daňovníka) a to bez akéhokoľvek horného limitu!

4

Sadzba dane za finančnú transakciu, pri ktorej dochádza k odpísaniu sumy finančných prostriedkov z účtu daňovníka (t. j. debetná transakcia) je **0,4 %**, maximálne vo výške **40,- eur**. Minimálna daň z finančnej transakcie je **1 eurocent**.

5

Daňovníkom budú fyzické osoby – podnikatelia (živnostníci alebo osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského oprávnenia – advokáti, notári, umelci, znalci, tlmočníci, poskytovatelia sociálnych služieb a pod.), organizačné zložky zahraničných právnických osôb a všetky právnické osoby okrem Sociálnej poisťovne, rozpočtových a príspevkových organizácií, obcí a vyšších územných celkov.

Daň z finančných transakcií

6

Ak daňovník nemá zriadený platobný účet, na ktorom vykonáva finančné transakcie súvisiace s jeho podnikaním, je povinný zriadiť si ho do **31. marca 2025**. Tento transakčný účet by mal byť zriadený **výlučne pre platby súvisiace s výkonom podnikania**.

7

Zákon stanovuje aj niektoré výnimky zo zdaňovania. Predmetom dane nebudú finančné transakcie ako napr. platby daní, platby odvodov do Sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne, prevody medzi účtami toho istého daňovníka v rámci jednej banky (prevody medzi účtami v rôznych bankách budú zdanené). Medzi výnimky tiež patrí nákup štátnych dlhopisov, transakcie obchodníkov s cennými papiermi, prevody v rámci poštového platobného styku poskytovaného Slovenskou poštou či platobné operácie vykonané na účte vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

Daň z finančných transakcií

8

Prvým zdaňovacím obdobím je **apríl 2025**.

Novelou zákona o dani z príjmov sa stanovuje, že daň z finančných transakcií bude považovaná za **daňový výdavok**.

Zadanie zákazky druhému v poradí

1

Súdny dvor EÚ vo veci **C-737/22** konštatoval, že zásady rovnosti a transparentnosti nebránia tomu, aby sa vo verejnom obstarávaní rozdelenom na časti uchádzačovi, ktorý predložil druhú najvýhodnejšiu ponuku, zadala časť zákazky, ak súhlasí s dodaním tovaru a poskytnutím služieb za rovnakú cenu, ako je najvýhodnejšia ponuka.

Skutkový stav:

2

SKI, ako centrálna obstarávacia organizácia, vyhlásila 4.2.2020 verejné obstarávanie s cieľom uzavrieť rámcovú dohodu o dodávke vybavenia knižnice a prípravných služieb. Kritériom vyhodnotenia bola najnižšia cena. Zákazka bola rozdelená na 8 častí, pričom pri častiach 1 a 2 bola v súťažných podkladoch definovaná ich previazanosť, cit.: „Časti 1 a 2 sú navzájom závislé (pozri bod 3.1.1) a ak uchádzač predloží ponuku na jednu z týchto častí, ponuky sa automaticky predkladajú pre obidve časti.“

Zadanie zákazky druhému v poradí

Po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk SKI dostala 2 ponuky, konkrétne od spoločností Audio Visionary Music A/S (ďalej len „AVM“) a BibMedia, z ktorých každá predložila ponuku na všetky časti. Nakoľko BiBMedia predložila ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku, bola tejto spoločnosti zadaná časť 2 (západ) a súčasne druhej spoločnosti AVM bolo navrhnuté pridelenie časti 1 (východ) pod podmienkou, že bude súhlasiť s dodaním tovaru a poskytnutím služieb za ceny, ktoré ponúkla spoločnosť BiBMedia.

Právna veta:

Článok 18 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES sa má vykladať v tom zmysle, že zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v tomto ustanovení nebránia tomu, aby sa v rámci postupu verejného obstarávania rozdeleného na časti uchádzačovi,

Zadanie zákazky druhému v poradí

ktorý predložil druhú ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku, zadala v súlade s podmienkami stanovenými v súťažných podkladoch časť zákazky pod podmienkou, že súhlasí s dodaním tovaru a poskytnutím služieb týkajúcich sa tejto časti zákazky za rovnakú cenu, ako je cena ponúknutá uchádzačom, ktorý predložil ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku a ktorému bola v dôsledku toho zadaná iná, významnejšia časť tejto zákazky.

Novela zákona o katastri nehnutelností

1

V dohládnej dobe sa dočkáme **novely zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností**. Aktuálne totiž prebieha vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona, ktorým sa katastrálny zákon bude novelizovať a ktorého účinnosť je navrhnutá na **1. júl 2025**.

2

Pomerne zásadnou zmenou prejde spôsob a rozsah **zverejňovaných osobných údajov vlastníkov nehnuteľností**. Princíp materiálnej a formálnej publicity katastra (princíp verejnosti katastra) ostane aj naďalej zachovaný, avšak verejne bez akýchkoľvek obmedzení už nebudú (ak zákon v takom znení prejde národnou radou) zverejňované osobné údaje zapísané na liste vlastníctva v rozsahu

- dátum narodenia,
- miesto trvalého pobytu,
- titul nadobudnutia a
- úplné znenie ťarchy.

Novela zákona o katastri nehnuteľností

3

Uvedené údaje budú aj naďalej zverejnené každému, avšak až po vykonaní povinnej autentifikácie osoby, ktorá o ich sprístupnenie žiada.

Pripravovaná novela zákona má podľa nášho názoru nedostatky, ktoré je ale ešte možné v tejto fáze legislatívneho procesu odstrániť. Ak sa tak stane, novela v súlade so zámerom zákonodarcu posilní ochranu súkromia fyzických osôb zapísaných na liste vlastníctva.

4

Novela zákona zavádza aj dve nové skutkové podstaty priestupkov.

Viac informácií o novele katastrálneho zákona sa dozviete v neskrátenej verzii tohto článku na našej webstránke [TU](#).

Doživotný zákaz viest motorové vozidlo nie je vždy v súlade s ústavou

1

Ustanovenie Trestného zákona umožňujúce uložiť doživotný zákaz činnosti vodičom je v určitom prípade protiústavné.

Ústavný súd SR dňa 25. septembra 2024 vo veci sp. zn. **PL. ÚS 18/2020** rozhodol, že ust. § 61 ods. 5 písm. b) Trestného zákona nie je v súlade s Ústavou SR.

Toto ustanovenie umožňuje súdu uložiť páchatelovi doživotný zákaz činnosti viest motorové vozidlo v prípade, ak tento ako vodič dopravného prostriedku spôsobí pod vplyvom návykovej látky smrteľnú dopravnú nehodu.

Toto ustanovenie Trestného zákona prakticky zaviedlo zásadu jedenkrát a dosť, čo sa mu pravdepodobne v konaní pred ústavným súdom stalo „osudným“.

Aktuálne ešte nie je známe písomné vyhotovenie nálezu (len tlačová správa). Zaujímavé čítanie ale sľubuje napríklad aj tá skutočnosť, že dvaja ústavní sudcovia pripojili k rozhodnutiu odlišné stanovisko.

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

1

Dňa 06.08.2024 bol v Zbierke zákonov pod č. 215/2024 Z.z. zverejnený Nález **PL. ÚS 3/2024**. Tým došlo k nadobudnutiu účinnosti zákona č. 40/2024 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Novela Trestného zákona je na rozdiel od ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov iných právnych odvetví majúcich novelizačný efekt signifikantná najmä vplyvom na prebiehajúce trestné konania, keď vo svetle jej účinnosti ukladá orgánom činným v trestnom konaní starostlivo posudzovať, aký dopad má na obvineného. V závislosti od toho následne vyžaduje jej priamu aplikáciu alebo naopak jej nezohľadnenie.

V nasledujúcich vydaniach newslettera poukážeme na to, ako spomínaná novela ovplyvňuje najdôležitejšie prvky trestného konania, akým sú napr. posudzovanie trestnosti či výkon samotného trestu.

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

2

1. časť: Zmena zákona

Prvou kľúčovou oblasťou dopadu novely je vplyv na trestnosť činu a trest samotný. Ide o inštitúty nachádzajúce sa v tretej hlave Trestného zákona určujúce podmienky, v dôsledku ktorých dochádza vplyvom neskorších právnych skutočností k zániku trestnosti. Prvým aplikačným predpokladom teda je, aby skutok mal trestnoprávny rozmer.

V ustanovení § 84 Trestného zákona je situovaný inštitút zániku trestnosti činu vplyvom zmeny zákona. Znamená, že v prípade, ak neskorší zákon ustanoví, že čin pôvodne trestný, teda taký, ktorý spĺňa obligatórne znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona, nie je trestným, trestnosť ex lege zaniká.

Trestnosť činu, ktorý mal v čase spáchania znaky niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti tohto zákona, zaniká, ak neskorší zákon ustanoví, že tento čin nie je trestným činom

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

Toto ustanovenie možno považovať za lex specialis k ustanoveniu § 2 ods. 1 Trestného zákona, ktoré je v spojení s čl. 50 ods. 6 Ústavy SR ako lex generalis základným „pilierom“ pri posudzovaní aplikačnej spôsobilosti neskoršej právnej úpravy. Obe spomenuté ustanovenia resp. článok ústavy sú ústavou aprobovanými výnimkami zo zásady zákazu spätnej účinnosti neskoršej právnej úpravy. Primárne totiž platí, že trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase spáchania činu. Teda na obvineného sa pri trestnom stíhaní aplikujú ustanovenia skoršieho zákona. V prípade, ak dôjde po začatí trestného stíhania k zmene zákona, ktorý posudzuje trestnosť činu, jediným aplikačným kritériom je v danom prípade iba a jedine to, či je pre osobu obvineného resp. obžalovaného priaznivejší.

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

Za priaznivejší z viacerých zákonov platných v čase od spáchania trestného činu do vynesenia rozsudku treba považovať ten zákon, ktorý pri použití súhrnu všetkých jeho ustanovení vzťahujúcich sa na súdený trestný čin poskytuje miernejší výsledok pre obvineného.

To je prípad, keď pri úvahe uloženia trestu odňatia slobody má význam horná a dolná hranica trestu odňatia slobody alebo úplná beztrestnosť. Porovnaním zákonných trestných sadziieb bude priaznivejšie také právne posúdenie, ktoré má nižšiu hornú aj dolnú hranicu alebo aspoň nižšiu hornú hranicu alebo umožňuje uložiť iný, miernejší druh trestu, ktorý pôvodné ustanovenie neupravovalo, prípadne úplnú beztrestnosť.

Skorší alebo nový zákon sa musí použiť ako celok, pretože nie je rozhodujúce len číre porovnanie trestných sadziieb, ale aj porovnanie trestov, ktorých uloženie by páchatelovi hrozilo.

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

Identicky sa vyjadril aj Ústavný súd SR v ods. 417 Nálezu PL. ÚS 3/2024, keď pri neústavnosti prechodných ustanovení týkajúcich sa premlčania trestného stíhania uviedol: *„Jednotlivé čiastkové aspekty posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu sa totiž nedajú oddeliť a selektívne v prechodnom ustanovení zmeny Trestného zákona ustanoviť, ktorý z nich bude konvenovať čl. 50 ods. 6 ústavy a ktorý nie – dotknuté inštitúty sa vždy posudzujú ako celok, a to pre konkrétny prípad z hľadiska výslednej priaznivosti pre páchatel'a, od čoho je pri vzájomnom porovnaní závislý výber Trestného zákona v jeho konkrétne účinnom znení.“*

Ak je odpoveď na otázku priaznivosti kladná, orgány činné v trestnom konaní sú povinné aplikovať neskorší právny predpis. V opačnom prípade je aplikácia neskoršieho právneho predpisu vylúčená.

Vplyv novely Trestného zákona na prebiehajúce konania

Pri zmene zákona spôsobujúcom zánik trestnosti tak možno stručne zhrnúť, že predpoklady na jeho aplikáciu si vyžadujú, aby neskorší právny predpis (v našom prípade novela Trestného zákona) zbavoval skutok majúci pôvodne trestnoprávny aspekt tejto trestnosti. V prípade aktuálne účinnej novely Trestného zákona pôjde nezriedka o prípady skutkov, majúcich ako obligatórny znak skutkovej podstaty trestného činu majetkový aspekt. Najčastejšie sa ním myslí spôsobenie škody, získanie majetkového prospechu alebo spáchania činu v určitom rozsahu alebo hodnotu veci. Všetky spomenuté aspekty sa budú posudzovať podľa totožného ustanovenia § 125 ods. 1 Trestného zákona, určujúceho výšku škody alebo iného majetkového dopadu.

A v ktorých prípadoch novela Trestného zákona teda privodí zánik trestnosti, sa dočítate na našej webstránke **TU**, kde sme tento článok zverejnili v neskrátene verzii.

Ochrana osobných údajov v aktuálnych rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ

1

Ochrana osobných údajov v rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ zo dňa 4.10.2024

4. október 2024 priniesol niekoľko zaujímavých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ v oblasti ochrany osobných údajov. Prehľad tých najzaujímavejších Vám prinášame nižšie.

2

Rozsudok Súdneho dvora vo veci **C-548/21** | **Bezirkshauptmannschaft Landeck**

Prístup polície k údajom obsiahnutým v mobilnom telefóne nie je nevyhnutne obmedzený na boj proti závažnej trestnej činnosti, avšak vyžaduje si predchádzajúce povolenie súdu alebo nezávislého orgánu a musí byť primeraný.

Skutkový stav:

Rakúska polícia zaistila mobilný telefón osobe, ktorá bola adresátom balíka, ktorý obsahoval 85 g marihuany. Následne vykonala neúspešný pokus odblokovať mobilný telefón a získať prístup k údajom.

Ochrana osobných údajov v aktuálnych rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ

Polícia nemala povolenie prokuratúry ani súdu, nezdokumentovala svoje pokusy o odblokovanie a neinformovala dotknutú osobu.

Záver:

Prístup polície k osobným údajom uloženým v mobilnom telefóne v rámci vyšetrovania trestného činu môže byť závažným zásahom alebo veľmi závažným zásahom do základných práv dotknutej osoby. Takéto konanie polície nemusí byť nevyhnutne obmedzené výlučne na boj proti závažnej trestnej činnosti. Avšak vnútroštátny zákonodarca musí stanoviť podmienky takéhoto postupu a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásady proporcionality v každom konkrétnom prípade.

Takýto postup tiež musí byť podmienený predchádzajúcim povolením zo strany súdu alebo iného nezávislého orgánu s výnimkou objektívne naliehavého prípadu.

Ochrana osobných údajov v aktuálnych rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ

Dotknutá osoba musí byť o takomto postupe informovaná ihneď po tom, ako oznámenie tejto informácie už nebude predstavovať riziko vyšetrovania prípadu.

3

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-446/21 | Schrems

V tejto veci sa Súdny dvor EÚ vyjadril k otázke časového obmedzenia údajov spracúvaných za účelom personalizovanej reklamy, pričom išlo o informáciu o sexuálnej orientácii zverejnenej počas panelovej diskusie pána Schremsa.

Súdny dvor rozhodol, že zásada minimalizácie údajov podľa č. 5 ods. 1 písm. c) GDPR bráni tomu, aby prevádzkovateľ (v danom prípade spol. Meta ako prevádzkovateľa sociálnej siete Facebook) získal od dotknutej osoby alebo tretích osôb údaje a tieto následne spracúval na účely cielenej reklamy bez časového obmedzenia a rozlišovania na základe povahy údajov.

Ochrana osobných údajov v aktuálnych rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ

A nič na tom nemení ani skutočnosť, že išlo o údaje, ktoré dotknutá osoba preukázateľne sama zverejnila v súlade s č. 9 ods. 2 písm. e) GDPR.

Kompletné znenie rozsudku je dostupné napr. [TU](#).

4

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-21/23 | Lindenapotheke

V tomto rozhodnutí súdny dvor poukázal napríklad na širší výklad pojmu „údaj o zdravotnom stave“, keď (v rozpore s názorom generálneho advokáta) uviedol, že pri online predaji liekov vyhradených pre lekárne sú údaje, ktoré zákazníci zadávajú pri objednávaní liekov cez internet (napr. meno, adresa a potrebné náležitosti na individualizáciu liekov), údajmi o zdraví, aj keď predaj týchto liekov nie je viazaný na lekársky predpis.

Viac [TU](#) (zatiaľ len v nemeckom a francúzskom jazyku).

Súťažné právo a dohody na trhu práce

1

Protimonopolný úrad SR začal kontrolovať aj dohody na trhu práce medzi zamestnávateľmi. A ako uvádza na svojom **webovom sídle**, táto téma sa stáva jednou z jeho priorít a preto je dobré na ňu poukázať.

Vo všeobecnosti platí, že obmedziť zamestnanca zákazom výkonu konkurenčnej činnosti pre iný subjekt je v poriadku. Uvedené pomáha predísť úniku dôverných informácií či firemného know-how. Problém nastáva vtedy, ak sú „protisúťažné“ dohody uzatvorené medzi zamestnávateľmi navzájom.

Podľa Protimonopolného úradu SR sú dohody medzi zamestnávateľmi o vzájomnom nepreberaní si zamestnancov alebo o stanovení miezd či o poskytovaní benefitov **v rozpore so súťažným právom a obmedzujú hospodársku súťaž.**

Súťažné právo a dohody na trhu práce

Podľa PMÚ SR je z pohľadu aplikácie súťažného práva na trh práce možné vzájomné dohody zamestnávateľov rozdeliť na dva základné typy:

- dohody o nepreberaní si zamestnancov (no-poach agreements) a
- dohody o stanovení miezd (wage-fixing agreements).

Obidva tieto typy dohôd majú zakázaný, protisúťažný charakter.

Podstatou **dohody o nepreberaní zamestnancov** je, že sa zamestnávatelia (dvaja alebo viacerí) dohodnú, že si bez vzájomného súhlasu nebudú navzájom oslovovať ani najímať zamestnancov. V praxi existujú dva typy dohôd o nepreberaní si zamestnancov: dohody o vzájomnom nepreberaní zamestnancov („not to hire“); dohody o vzájomnom aktívnom neoslovovaní/nevyžiadaní zamestnancov („not to solicit“ or „no-cold-calling“).

Súťažné právo a dohody na trhu práce

3

Predmetom **dohody o stanovení miezd** je, že zamestnávateľia sa dohodnú na konkrétnej výške miezd svojich (určitých typov) zamestnancov (dohoda o rovnakých mzdových sadzbách) alebo stanovia ich rozsah (dohoda o stanovení maximálnych stropov miezd). Takýto typ dohody môže zároveň zahŕňať aj zosúladenie iných benefitov pre zamestnancov.

A aké správanie zamestnávateľov na trhu práce je podľa PMÚ SR dovolené, a ktoré, naopak, nie je?

Ako problematické PMÚ SR vníma napr.:

- dohodu na nepreberaní zamestnancov
- dohodu na zákaze oslovovania svojich zamestnancov s pracovnou ponukou
- dohodu na rovnakej výške nástupných miezd pre nastupujúcich zamestnancov
- dohodu na harmonizácii iných ako mzdových benefitov.

K tejto téme pripravil PMÚ SR aj **prehľadnú infografiku**, ktorá určite stojí za prečítanie a je dostupná **TU**.